

9/2017

XEB-10

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

ZAHRANIČNÍ POVÍDKY

Eric Brown

Tři už jsou kolektiv...

Ryan W. Norris

Ne tak úplně *Taterona kemp*

ČESKÉ POVÍDKY

Matuš Bella

Krev a křemík

Pavel Houser

Nanosekunda a věčnost

Josef Pecinovský

Průmysk

PUBLICISTIKA

Roman Bílek

Pod pokličkou

seriálové fantastiky roku 2016

Jason Sanford

Honba za hard SF

ve fantastickém vesmíru

Cena: 95 Kč – 4 eura

9 771804 660004

F. Pohl a C. M. Kornbluth
Setkání

S.R.O.

Levně, rychle a kvalitně bez zbytečných časových nároků Vám poradíme se zavedením a zajistíme/udržíme certifikaci nejen následujících systémů jakosti :

Řízení kvality	dle ISO 9001
Enviromentální management	dle ISO 14001
Management BOZP	dle BS OHSAS 18001
Ochrana Informací ISMS	dle ISO 27001

**Při certifikaci dlouhodobě spolupracujeme
s českou společností QESCERT,
což je garancí nezávislosti a odborné kompetence auditorů.**

* * *

**Pro naše klienty jsme schopni zajistit i provádění nezávislé revizní a inspekční
činnosti, sledování měnící se legislativy (zejména ad OHSAS 18001 a ISO 14001)
a zajištění rizik hospodářských a podnikatelských rizik.**

* * *

**Předplatitelé časopisu XB - 1 mají automatickou slevu 10 % na služby QSJ s.r.o.
po celý rok 2017**

WWW.QSJ.CZ

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Obsah

Zahraniční SF

Frederik Pohl a C. M. Kornbluth: Setkání	3
Eric Brown: Tři už jsou kolektiv...	8
Ryan W. Norris: Ne tak úplně <i>Taterona kempí</i>	16

Domácí SF

Matúš Bella: Krev a křemík	32
Pavel Houser: Nanosekunda a věčnost	44
Josef Pecinovský: Průsmyk	52

Publicistika

Jason Sanford: Honba za hard SF ve fantastickém vesmíru	66
Roman Bílek: Pod pokličkou seriálové fantastiky roku 2016	67

Fantastická věda

Smartphone při absolutní nule; Housenčí kanibalové; Zlatý banán; Kvantový vysílač se hlásí z kosmu	65
---	----

Filmfaroniáda

Filmové premiéry; Spider-Man: Homecoming; Válka o planetu opic; Valerian a město tisíce planet; Kyselý dech; <i>Klapka!</i>	71
---	----

Vivisektor

Čtenáři čtenářům; James Dashner: Kód horečky; Gena Showalter: Alenka v říši zombií; Alex Drescher: Lovcův odkaz; Peter McLean: Spálený muž 1 - Drake; Petra Kubášková: Sít' snů; Greg Bear: Váleční psi; Sylvain Neuvel: Spící obři; Mark Frost: Tajná historie Twin Peaks; Lucie Kaletová: Josefína a bytosti; S. T. Joshi: Černá křídla Cthulhu 3; <i>Nové knihy</i>	75
--	----

Šéfredaktor

Vlado Ríša

risa@casopisxb1.cz

Zástupce šéfredaktora

Jaroslav Jiran

jiran@casopisxb1.cz

Redaktor

Martin Šust

sust@casopisxb1.cz

Časopis XB 1 s.r.o.

Praha 1, Nám. Republiky 1081/7

PSČ 110 00

www.casopisxb1.cz

Tisk

tmv a. s.

Distribuce

společnosti holdingu PNS a. s.

prodejny firmy Relay

Předplatné

SEND s.r.o.

(www.send.cz/casopis/728/xb1)

Číslo vychází 5. 9. 2017

© Casopis XB1 s.r.o.

ISSN 1804-6606

MK ČR E 19853

Přetisk a jakékoli šíření povoleno

jen se souhlasem vydavatele.

Titulní strana Maurizio Manzieri

Slova, slova, slova

Slovo je zbraň, ale právě tak jako zbraň může způsobit újmu nepříteli a při nešikovném použití i samotnému vlastníkovu, tak i slovo dokáže divy, a to na obě strany.

Tuto moudrost jsem si uvědomil při čtení povídek, které dorazily do soutěží, k nimž jsem se dostal.

Čeština je jazyk krásný, leč velmi zrádný. Kdysi jsme měli v Ikarii celou stránku půvabných překlápů, chyb a nesmyslů. Vzhledem ke stoupající kvalitě nakladatelství jich ubylo a tak jsme velmi oblíbenou (tedy u čtenářů, nikoli autorů a redaktorů) rubriku zrušili. Občas se tak ale pořád bavím při té nejméně milované práci redaktora, to jest zanášení korektur. Leckdy stačí jedno přehozené písmenko a věta rázem dostane zcela jiný smysl, než měl autor v úmyslu.

Věta: *Muži vpadli na zem... nebo Nebylo mi lehké i přes pokles tíže...* člověka přiměje k úsměvu.

Na druhou stranu některá slova během času mění smysl nebo význam. Kdysi jsem napsal povídku, kde jsem použil pro charakteristiku hlavního hrdiny slovo *šmejda*, což v mém výkladu znamenalo, že šmejdi po vesmíru a sebere, co mu přijde pod ruku. Bylo to úsměvné. Jenže během několika málo let dostalo u nás slovo šmejdi tak pejorativní smysl, že jsem musel své výrazivo v té povídce a posléze románu přepracovat. To, že slova mění časem význam jsem si uvědomil, když se mi dostal do ruky krátký slovníček nadávek ze středověku (je někde na internetu a v knize Bruncvík a nagyery) a nestačil jsem se divit. Kdyby slavný herec opery Národního divadla Eduard Haken věděl, že ve středověku jeho jméno znamenalo oblíbené potupné označení, zvláště s přívlastkem slepý, možná by se nechal přejmenovat. Na druhou stranu některá středověká slova naopak v naší době nadávkami jsou, příkladem je třeba slovo *pitomý*, což znamenalo *krotký* nebo *domácí*. A to se vůbec nebudu zmiňovat o problémech v příbuzných jazycích. Vždyť ono slovo *pitomec* v ruštině znamená *chovanec* nebo *svěřenec*.

Proto, jak praví mudrc: *Se slovy a srdci je potřeba zacházet opatrně, protože vyslovená slova a zlomená srdce se nejhůře napravují.*

Tož tak.

Vlado Ríša

Jedenáctý CONiáš: V erbu lva

Už po jedenácté se v Městské knihovně v Praze odehraje tradiční jednodenní akce CONiáš. Letošní ústřední téma se věnuje české fantastice. Žijeme v jejím zlatém věku, tak si to pojďme užít! V programu na vás čekají skvělí hosté (například Jarek Mostecký, Pavel Renčín, Jiří W. Procházka a mnozí a mnozí další, nejenom ti všeobecně známí, ale představíme i nadějné nováčky), bohatý program doprovodný (fantastická výměna knih, plackovač i s malířem, re-troherna, knihovní únikovka a další) a to vše v centru Prahy (Mariánské náměstí 1, Praha 1 – hned u zastávky Staroměstská) a za cenu víc než skvělou (s platným čtenářským průkazem zdarma, jinak 80 korun). Více na www.mlp.cz/conias nebo na www.facebook.co/conias.knihovna.

Výsledky 36. ročníku Ceny Karla Čapka

Na Parconu v Pardubicích byly 22. července 2017 vyhlášeny výsledky Ceny Karla Čapka. V jednotlivých kategoriích se na předních pozicích umístily následující práce:

Mikropovídka

1. Trnková Eva: Hlístnatec – udělena cena Pulec
2. Hadrava Tom: Chrpy na klíč
3. Vágnerová Kateřina: Máme wifi zdarma

Krátká povídka

1. Rečková Jana: Písky na nebesích – udělena cena Pulec
2. Linhartová Klára (Theo Addair): Dítě, které neumělo psát
3. Splítek Roman: Kulička z papíru

4. Sedláček Miroslav: Poslední šaman na Viljuji
5. Poslušná Radka M.: F.I.L.M.

Povídka

1. Drdlová Helena: A38/4 – udělena cena Pulec
2. Mertlíková Věra: Svatojánská
3. Merglová Michaela: Sen v písku
4. Tomšů Radmila: Šrot
5. Moravcová Irena: Cizinec

Novela

1. Pažoutová Jana: Dům s Erínyem – udělena cena Mlok
2. Sněgoňová Kristýna: Božský hon

Se všemi uvedenými povídkami a první novelou se můžete seznámit ve sborníku MLOK 2017, s dalšími pak příští rok v KOČASU 2018.

Kromě vyhlášení CKČ byly na Parconu 2017 v Pardubicích uděleny i ceny Československého fandomu.

Mloka za zásluhy získal Martin

Koutný za svou práci zejména na poli CKČ, za to, kolik úsilí jí věnoval, aby zvýšil její prestiž, formuloval patřičně její statut a pravidla a též se staral o jejich dodržování, z čehož dodneška těžím. Přestože již není hlavním administrátorem soutěže, stále je hodnotným porotcem a lokálním koordinátorem pro Třebíčsko, hodnotí i jiné soutěže než CKČ. Zanedbatelná nejsou ani jeho vystoupení na conech a příprava scénářů a moderování slavnostních večerů.

Cenu Ludvík si odnesl organizační tým Fénixconu v čele s Romanem „Doktorem“ Hruškou za využití par-

anormálních věšteckých schopností a cesty do budoucnosti pomocí stroje času, takže dokázali předvídat zánik hotelu Slovan a včas přesunuli con do nových prostor, čímž se jim podařilo udržet dlouholetou tradici. Letos chystají již 15. Fénixcon, včetně Draconů to bude celkově 33. předvánoční vyvrcholení scifistického roku v Brně.

Cena prezidenta ČS Fandomu byla udělena Petrovi "Pagimu" Holanovi za dlouholeté předsednictví v Radě fandomu a zejména za nezáživnou, ale nutnou administrativní práci požadovanou státní mašinérií a jejími neustálými legislativními úpravami, týkajícími se zájmových sdružení, zapsaných spolků a dalších právnických subjektů, v něž se Fandom v průběhu let musel transformovat.

Setkání

(THE MEETING)

Harry Vladek byl urostlý chlap, až moc na to, aby jezdil v tom svém volkswagenu, jenže byl zároveň moc chudý, než aby ho mohl vyměnit za něco většího, a podle toho, jak si věci stály, bylo jasné, že se na tom ještě dlouho nic nezmění. Opatrně sešlápl brzdu („K čemu vám, pane Vladku, bude vopravený brzdový vobložení, dyž hlavní brzdovej válec je jak řešeto?“ – Jenže odhad zněl na sto osmadvacet dolarů, a kde by je Harry vzal?) a zaparkoval na úhledně vyštěrkovaném parkovišti. Vysoukal se ze dveří a pořád ještě celý rozhozený po telefonátu s doktorem Nicholsonem zamkl auto a zamířil ke školní budově.

Sdružení učitelů a rodičů při Binghamské škole pro mimorádné děti pořádalo v novém školním roce zahajovací setkání. Z dvaceti lidí, kteří už byli na místě, znal Harry jen paní Adlerovou, ředitelku, provozovatelku a majitelku školy. Právě s ní potřebuje mluvit především, pomyslel si. Snad najde příležitost pohovořit s ní mezi čtyřma očima. Ředitelka nyní byla na druhém konci místnosti, seděla na kancelářské židli za svým odřeným pracovním stolem z kyperského dubu a tlumeným hlasem zprudka hovořila s šedovlasou ženou ve světle hnědém kostýmku. Že by s učitelkou? Dotyčná dáma Harrymu připadala příliš stará na to, aby patřila k rodičům, ale od manželky věděl, že hned několik dětí tu vypadá, jako by jim bylo dvacet let, nebo i víc.

Bylo půl deváté a rodiče se pořád ještě sjížděli. Škola sídlila v budově přestavěné z venkovského sídla, téměř zámečku, a ve společenském sále na to upomínala řada elegantních dekorací. Byly tu dva lustry. Ozdobná lišta se složitým vzorem vinné révy na omítce nad sníženými podhledy. Krb z bílého mramoru s růžovým žilkováním, v němž se nyní poněkud nešťastně vyjímal nevkusný, nově pořízený krbový kozlík, příliš titěrný a laciný. Dvojitě posuvné dveře z kyperského dubu vedoucí do haly, jimiž bylo vidět na ponuré železobetonové schodiště. Určitě kvůli tomu museli vytrhat nějaké krásné dřevěné schody, pomyslel si Harry, aby se tam tahle ohnivzdorná šerednost splňující předpisy pro státní školy mohla postavit.

Dovnitř se trousili lidé, muži i ženy, většinou po jednom. Páry bylo vidět jen zřídka. Harry uvažoval, jak se těm, kteří přišli společně, podařilo zařídit hlídání. Podtitul v názvu školy zněl „ústav pro vzdělavatelné děti psychicky narušené a mentálně retardované“. Harryho devítiletý syn Thomas patřil k těm psychicky narušeným. Harry nyní s bodnutím závisť přemýšlel, jestli retardované dítě zvládne ohlídat každý přiměřeně zodpovědný dospělý. Thomase jen tak někdo hlídat nemohl. Vladkovi spolu nestrávili večer mimo domov od doby, kdy byly Thomasovi dva, a tak i dnes zůstala Margaret doma a strážila hrad, určitě celá špatná po tom, co jim volal doktor Nicholson, zatímco Harry je oba zastupoval na rodičovském setkání.

Jak se místnost zaplňovala, začínalo ubývat židlí. Na konci řady kousek od Harryho postával mladý pár a rozhlížel se po dvojici volných sedadel. „Tady,“ oslovil je Harry. „Já se po-

sunu.“ Žena se mile usmála, muž poděkoval. Na prázdném místě před Harrym ležel popelník. Harry se osmělil, vytáhl krabičku cigaret a oběma nabídl, ale ukázalo se, že ani jeden nekouří. Harry si stejně zapálil a zaposlouchal se do okolního cvrkotu.

Všichni kolem byli zabraní do hovoru. „Jak to vypadá s tím žlučníkem? Nebude to nakonec na operaci?“ vyzvíдалa jedna žena na jině. „Můj účetní tvrdí, že školné lze proplácet pouze v případě, že se jedná o školu pro děti nejen s psychickými, ale i psychosomatickými poruchami,“ vykládal silně plešatící muž jinému, pomenšímu, s huňatými licousy. Pomenší muž přitakával: „Ovšem, na to ale stačí papír od doktora – ten vybere školu a doporučí svěřit dítě do její péče.“ Jistá mladičká žena se zaníceně dušovala: „Doktor Schields je o tom pevně přesvědčen, paní Clermanová. Tvrdí, že se štítnou žlázou Georgii určitě přijmou. A potom –“ Černoch s kávovou pleť, oblečený v havajské košili, vykládal jakési korpulentní dámě: „Normálně mi vo víkendů strhnul naviják, von z toho má dva stehy na ciferníku, a já prut na tři kusy.“ A dáma si povzdychla: „Když oni se ukrutně nudí. Moje děvenka nesnáší pastelky, to můžete komplet vyškrtnout všechny omalovánky. To už pak nevíte, co si počít.“

Harry se konečně obrátil k mladíkovi vedle sebe. „Já jsem Harry Vladek, otec Tommyho. Tommy chodí k začátečníkům.“

„Náš taky,“ ožil mladý muž. „Jmenuje se Vern, je mu šest. Blondák jako já. Možná jste ho tu viděl?“

Harry se ani moc nesnažil si vzpomenout. Byl tu pro Tommyho po výuce dvakrát nebo třikrát a v tom mumraji při odcházení rozeznával jednotlivé děti jen stěží. Všechny ty kabáty, kapesníky, čepice – pamatoval si jednu holčičku, která se vždycky schovala do skříňky na věci, a chlapečka, který se věšel na učitelku a nikdy nechtěl jít domů. „No jistě,“ přitakal zdvořile.

Mladík se mu představil a pak ho seznámil s manželkou. Jmenovali se Murray a Celia Loganovi. Harry se předklonil a potřásl paní Loganové rukou. „Vy jste tu noví, že?“ zeptala se ho.

„Ano. Tommy je ve škole teprve měsíc. Přestěhovali jsme se z Elmiry, chtěli jsme to mít blízko.“ A po krátkém zaváhání dodal: „Tommymu je devět, ale dali ho k začátečníkům – podle paní Adlerové si tak snáz zvykne.“

Logan ukázal na opáleného muže v první řadě. „Vidíte toho chlapíka s brýlemi? Tak ten se přistěhoval až z Texasu. No, ale to je holt pracháč.“

„Musí to být dobrá škola,“ pronesl Harry nejistě.

Logan se trochu nervózně ušklíbl.

„A jak je na tom váš syn?“ zeptal se Harry.

„Ten malý mizera,“ usmál se Logan. „Minulý týden jsem mu dal další desku *My Fair Lady*, to už bude aspoň čtvrtá nebo pátá. A on teď pořád chodí a prozpěvuje si *ná-ram-ný, ná-ram-ný*. Ale aby se na člověka *podíval*? Ani nápad.“

ZAHRAŇIČNÍ SF

„Ten můj zas nemluví,“ svěřil se Harry.

„Náš sice mluví,“ poznamenal rozvážně Logan, „ale ne s každým. Je to jako hráz.“

„Já vím,“ přikývl Harry a osmělil se víc. „A Vern – hm – dělá velké pokroky, co je tu?“

Murray Logan našpulil rty. „Řekl bych, že jo. V noci se teda ještě počurává, ale v mnoha ohledech se nám s ním žije o moc líp. To víte, závrtnou proměnu čekat nemůžete. Ale den po dni, v drobnostech, jde všechno snáz. Teda většinou. Jasně že občas přijdou stagnace, regresy, kdy to nejde dál.“

Harry přikývl; v duchu myslel na sedm let stagnací a regresů a na dva roky plné zmatků a obav, které jim předcházely. „Paní Adlerová mi vysvětlovala, že například náhlý záchvat destruktivity u dítěte může znamenat, že vyčerpalo svoje řečové možnosti. Dítě s tím bojuje, což se projeví v nějaké jiné oblasti.“

„To taky,“ přisvědčil Logan, „i když já měl spíš na mysli – ale pozor, už se začíná.“

Harry přikývl, típl cigaretu a rovnou si bezmyšlenkovitě zapálil další. Už se mu zase svíral žaludek. Nešlo mu na rozum, že ostatní rodiče vypadají tak uvolněně a spokojeně, tak – nepoznamenaně. Copak na tom nejsou stejně jako Harry a Margaret? A oni dva už dávno nezažili, že by jim někde bylo příjemně, ani když na nich zrovna žádný doktor Nicholson nemámil tak těžké rozhodnutí. Harry se přinutil pohodlně se opřít a snažil se vypadat stejně ležérně jako ostatní.

Paní Adlerová poklepala pravítkem o desku stolu. „Myslím, že už jsme všichni,“ začala. Opřela se o stůl a čekala, až se místnost utiší. Byla malá, tmavá, buclatá a překvapivě hezká. Vůbec nevypadala jako kompetentní osoba s náležitou odbornou kvalifikací. Její vzhled byl popravdě tak zavádějící, že když ji Harry před třemi měsíci, kdy jejich korespondence o možném přijetí Tommyho vyústila v dlouhou cestu Vladkových z Elmiry na osobní pohovor, uviděl naživo, srdce mu pokleslo. Očekával prosedivělou dámu s brýlemi bez obrouček nebo dračici v sesterském bílém plášti, která bude svírat ječíciho, svíječícího se Tommyho, aby mu mohli zasunout čípek na zklidnění před jeho prvním EEC, nebo nějakou neupravenou starou rašplí, zkrátka kohokoli, jen ne tuhle pohlednou mladou ženu. Další slepá kolej, pomyslel si tehdy zoufale. Další šlápnutí vedle, navrch k té řadě přehmatů, které nikdy neměli dopustit. Nejdřív jim říkali: „Počkejte, až z toho vyroste.“ Jenže to se nestalo. Potom: „Všichni musíme přijmout boží vůli.“ Ale to nechtěli. Pak mu tři měsíce dávali třikrát denně léky na předpis, které nepomáhaly. Dalších šest měsíců uháněli Klinikou péče o dítě, než zjistili, že za honosným názvem se skrývá jediný uštvaný doktor, který objíždí celý obvod a nemá na nic čas. Následovaly čtyři bezúspěšné, slzavé týdny zpytování svědomí a pak se obrátili na Státní výchovný ústav, kde si vyslechli, že čekací lhůta je osm let. Zkusili soukromý pečovatelský ústav a dozvěděli se, že pobyt stojí ročně pět a půl tisíce dolarů – plus náklady na zdravotní péči – a kde by ročně vzali pět a půl tisíce? A celou dobu pořád ze všech stran slýchali, jako by to sami nevěděli: „Nesmíte otálet! Dělejte něco! Musí se to podchytit brzy! Tohle je kritické stádium! Každá prodleva je fatální!“ A teď před ním stála tahle křeche vyhlížejíci ženuška – co ta by pro ně mohla udělat?

Ale ona mu to bleskově předvedla. Rázně Margaret a Harryho vyzpovídala, pak se otočila k Tommymu, který v míst-

ZAHRAŇIČNÍ SF

nosti řádl jako rozzuřený býk, a obrátila jeho vyvádění v hru. Za tři minuty Tommy nadšeně experimentoval s nezničitelným starým klikovým gramofonem Victrola a paní Adlerová se vrátila k Vladkovým: „Nečekejte, že by se zázračně vyléčil. To je nemožné. Ale postupná zlepšení možná jsou, a myslím, že Tommymu můžeme pomoci.“

Třeba mu opravdu pomáhá, pomyslel si Harry sklíčeně. Třeba Tommymu pomáhá tak, že víc už pro něj nikdo ani udělat nemůže.

Paní Adlerová zatím srdečně, byť krátce přivítala rodiče, nabídla jim, ať po schůzce zůstanou na kávu, aby se vzájemně lépe poznali, a představila jim předsedkyni sdružení paní Roseovou, vysokou, předčasně šedivou a značně autoritativní osobu. „Jelikož se jedná o zahajovací setkání,“ začala paní Roseová, „nemáme žádné minulé zápisy a rovnou přejdeme ke zprávám o činnosti výboru. Jak to vypadá s tou dopravou, pane Baere?“

Oslovený muž vstal. Byl starý, určitě přes šedesát. Harry přemítal, jaké to je, když se pozdním plodem mužova života stane retardované dítě. Pan Baer vypadal jako prototyp úspěšného člověka – měl oblek za čtyři sta dolarů, elektronické náramkové hodinky a masivní zlatý prsten svobodných zednářů. Hovořil s lehkým německým přízvukem. „Byl jsem na okresní školské radě – odmítají spolupracovat. Díval se na to můj právník a celá potíž je v jednom jediném slově. Podle zákona místní školská rada může, to je to slovo, kompenzovat rodičům náklady na dopravu dětí do soukromých škol. Chápete, není tam napsáno, že musí, ale že může. Řekli mi na rovinu, že nám ty peníze prostě dát nechtějí. Myslím si, že jsme tu sami zabobanci.“

Místností se slabě rozlehl trpký smích.

„Můj právník sjednal schůzku, předstoupili jsme před celou radou a přednesli jsme svoji věc – přijmeme každou formu pomoci, finanční kompenzaci, školní autobus, cokoli, co nám trochu pomůže. Zamítli to.“ Pan Baer pokrčil rameny. Zůstal stát a sledoval paní Roseovou, která se opět ujala slova:

„Děkuji, pane Baere. Má někdo nějaké návrhy?“

„Pořádně jim zatopit. Všichni jsme tady voliči,“ vyhrkla jedna žena rozzlobeně.

„Musíme s tím na veřejnost, to je jediný řešení. Zákon mluví naprosto jasně – všechny děti daňových poplatníků mají nárok na stejný služby. Měli bychom obeslat noviny.“

„Počkejte moment,“ ozval se pan Baer. „Obesílat noviny, to podle mě ničemu nepomůže. Ale já mám PR agenturu. Řeknu jim, ať trochu uberou na propagaci mých lahůdkových výrobků a v ušetřeném čase pomůžou nám. Mají svoje know-how, dobře vědí, jak čeho dosáhnout. Jsou to profíci.“

Návrh byl postoupen k hlasování, podpořen a přijat. Murray Logan mezitím Harrymu pošeptal: „Znáte *Marjánčinu česnekovou majonézu*? Tak to je on. Má dvanáctiletou dceru, která na tom byla dost blbě. Paní Adlerová jí pomáhala ve svojí dřívější privátní třídě. On pro ni pak ještě s pár dalšími rodiči koupil tuhle budovu.“

Zatímco se projednávaly další věci spjaté s činností výboru, Harry uvažoval, jaké to je, když si rodič může dovolit koupit školní budovu, aby pomohl svému dítěti. Pak se přešlo k otázkám financování a k Harryho zděšení si sdružení odhlasovalo, že na podporu školy uspořádají dobročinný divadelní večírek a že všichni rodiče, kteří mají dítě ve škole, budou muset prodat aspoň pět párů nejlepších vstupenek do předních řad,

po třiceti dolarech za lístek. Tohle si musíme vyjasnit hned, odhodlal se Harry a zvedl ruku.

„Já jsem Harry Vladek,“ představil se, když ho vybědli. „Jsem tu nový. Nejen ve škole, ale taky v okrese. Pracuju v jedné velké pojišťovně a měl jsem kliku, že mi vyhověli a přeložili mě sem, aby můj kluk mohl chodit do vaší školy. Ale ještě tu nikoho neznám a nevím, komu bych prodal lístky za šedesát dolarů. Pro lidi jako já je to velká fůra peněz.“

„Pro většinu z nás je to fůra peněz,“ odpověděla paní Roseová. „Ale ty lístky udáme, protože musíme. Je přece jedno, jestli oslovíte sto lidí a pětadevadesát z nich vás odmítne, jen když těch zbylých pět zaplatí.“

Harry se posadil a v duchu už kalkuloval. Pan Crine z jejich kanceláře je svobodný a chodí do divadla. Jeden pár lístků – nebo možná dva – by mohla koupit pojišťovna do tomboly pro zaměstnance. A pak je tu ten makléř, co jim zařídil koupi domu, a právník, s nímž obchod sjednali...

Tak dobrá. Vysvětlili mu, že školné, jehož výše osmnáct set dolarů ročně rozhodně nebyla zanedbatelná, nepokryje skutečné výdaje na jedno dítě. Je třeba zaplatit logopeda, pohybového terapeuta, psychologa na plný úvazek, psychiatra na částečný a řadu dalších lidí, a není důvod, proč by na provoz ústavu nemohl přispět zrovna jeho kolega. Nebo ten právník.

O půl hodiny později paní Roseová nahlédla do programu, odškrtla další položku a prohlásila: „Tak pro dnešek je to všechno. Pan a paní Perryovi dnes přinesli výborné sušenky a všichni víme, jak nadpozemsky chutná káva paní Howeové. Pohoštění je připraveno ve třídě pro začátečníky a já doufám, že všichni zůstanete, abychom se lépe poznali. Nyní se tam společně přesuneme.“

Harry se spolu s Loganovými připojil k proudu lidí kultivovaně se přemisťujících do místností pro začátečníky – do třídy, kde teď Tommy trávil svá dopoledne. „Tamhle je slečna Hackettová,“ všimla si Celia Loganová. Slečna Hackettová, která učila začátečníky, je zahlédla a s úsměvem se k nim vydala. Harry ji dosud viděl jen v pracovním plášti, který připomínal stan a sloužil jí jako štít proti čokoládovému mléku, prstovým barvám a nenadálým sprškám z „koutku vodních hrátek“. Bez pláště to byla pohledná žena středního věku oblečená v zeleném kalhotovém kostýmku.

„Mám radost, že už jste se seznámili,“ usmála se. „Chtěla jsem vám říct, že vaši dva chlapci si hezky rozumějí. Spolčili se proti zbytku třídy, jako kdyby uzavřeli dohodu. Vern bere ostatním hračky a nosí je Tommymu.“

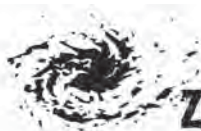
„To že dělá?“ vykřikl Murray Logan.

„No vážně. Asi začíná navazovat vztahy. A Tommy si, pane Vladku, dneska na pár minut vytáhl palec z pusy. Udělal to za dopoledne aspoň šestkrát, a nemusela jsem říct ani slovo.“

„Víte, začínal jsem se bát, že se to s ním zase obrací k horšímu,“ přiznával Harry vzrušeně. „Ale nebyl jsem si jistý. Víte to určitě?“

„Naprosto,“ přikývla slečna Hackettová. „A přiměla jsem ho, aby nakreslil obličej. Když ostatní kreslili, jen se po mně díval tím svým kukučem, tak jsem mu vzala papír, že ho odnesu. Sáh po něm, ve vteřině se rozmáchl a načmáral tvář jako od Picassa. Chtěla jsem pro vás a vaši paní ten obrázek schovat, ale Tommy se ho zmocnil a tím svým metodickým způsobem ho roztrhal na cucky.“

„Přál bych si ho vidět,“ vzdychl Harry.

„Nakreslí další. Můžu říct, že vaši kluci mají dobré vyhlídky na opravdové zlepšení,“ odvětila slečna Hackettová a zahrnula do svého úsměvu i Loganovy. „Zato s chlapcem, kterého soukromě doučuji v odpoledních hodinách, je to mnohem zapeklitější. Je mu devět jako Tommymu. Celkem by to s ním šlo, až na jednu věc. Je posedlý představou, že ho pronásleduje kačer Donald. Rodiče si dokázali dva roky namlouvat, že si z nich dělá legraci, i když rozbil tři televize. Pak ho vzali k psychiatrovi a museli si připustit, jaká je realita. – Omluvíte mě? Musím mluvit s paní Adlerovou.“

„Tak si myslím, pane Vladku, že jsme mohli dopadnout hůř,“ zavrtil hlavou Murray Logan a obrátil se k manželce: „Že by Vern něco dal jinému dítěti! Co na to říkáš?“

„Jsem nadšená,“ přikývla rozzářeně Celia.

„A slyšelas o tom druhém chlapci? Chudák kluk. Když si to představím... Anebo to Baerovic děvče. Pořád tvrdím, že je horší, když taková věc potrefí děvčátko, protože víte co, člověk aby se v jednom kuse bál, že na holku si kdekdo dovolí, ale naši kluci se s tím poperou, pane Vladku. Slyšel jste slečnu Hackettovou.“

Harry se najednou nemohl dočkat, aby byl doma u ženy. „Asi bych se na to kafe radši nezdržel, nebo se čeká, že zůstaneme?“

„Ale kdepak, jestli chcete, můžete jít.“

„Mám to autem domů půl hodiny,“ omluvil se Harry, dveřmi z kyperského dubu vyšel na chodbu, minul šeredné ohnivzdorné schodiště a vyrazil ke štěrkovému parkovišti. Ve skutečnosti tolik spěchal, aby byl doma dřív, než Margaret usne, protože jí chtěl povědět o tom palci v puse a jaké Tommy dělá už po prvním měsíci zřetelné pokroky. A že nakreslil obličej. A slečna Hackettová že říkala...

Harry se zarazil uprostřed parkoviště. Vzpomněl si na doktora Nicholsona, a navíc, co přesně slečna Hackettová říkala? Říkala snad něco o normálním životě? Nebo o vyléčení? Mluvila o vyhlídkách na „opravdové zlepšení“. Ale jak velké zlepšení měla na mysli?

Harry si zapálil, otočil se a těžkým krokem se vracel nazpátek. Uvnitř proklíčkoval mezi rodiči až k paní Adlerové. „Paní Adlerová, mohla byste na moment?“ požádal.

Ihned s ním poodešla z doslechu ostatních. „Jak se vám líbilo dnešní setkání, pane Vladku?“

„Líbilo. Ale chci s vámi mluvit kvůli jednomu rozhodnutí. Nevím, co dělat, ani na koho se obrátit. Moc by mi pomohlo, kdybyste mi mohla říct, hm, jaké jsou Tommyho šance?“

Paní Adlerová s odpovědí chvíliček čekala. „Zvažujete, že ho dáte do ústavu?“

„Ne, to ne. Je to tak, že – ale opravdu, co mi k tomu můžete říct, paní Adlerová? Já vím, že měsíc není moc dlouhá doba. Ale bude Tommy někdy stejný jako ostatní?“

Viděl na ní, že už si touhle situací prošla a že to nenávidí. „Kategorie ‚ostatní‘, pane Vladku,“ začala trpělivě, „zahrnuje i dost hrozných lidí, které jen technicky vzato nepovažujeme za hendikepované. Naším cílem není, aby byl Tommy stejný jako ‚ostatní‘. Chceme mu jenom pomoci, aby se stal tím nejlepším a nejspokojenějším Tommym Vladkem, jakým se může stát.“

„Ano, ale co bude dál? Co když se – něco stane, se mnou a s Margaret?“

Paní Adlerová očividně trpěla. „Na to teď zkrátka neexistuje

odpověď, pane Vladku,“ odvětila vlídně. „Nepřestávala bych doufat. Ale nebudu tvrdit, že máte čekat zázraky.“

* * *

Margaret nespala. Čekala na něj v mrňavém obýváku jejich mrňavého nového domova. „Jak vám to dneska šlo?“ zeptal se Harry. Tuhle otázku kladli po návratu domů jeden druhému už sedm let.

Zdálo se mu, že Margaret plakala, ale teď vypadala docela klidně. „Nebylo to tak zlé. Musela jsem si k němu lehnout, abych ho dostala do postele. Ale ten hormonální blivajz spolkl bez cavyků. Dokonce olízl lžičku.“

„Fajn,“ přikývl Harry a pověděl Margaret, že Tommy nakreslil obličej, začal se paktovat s malým Vernem Loganem a bez říkání si vytahuje palec z pusy. Viděl na ní, jak ji to potěšilo, ale nahlas mu jenom oznámila: „Zase volal doktor Nicholson.“

„Říkal jsem mu, aby tě neotravoval!“

„Neotravoval, Harry. Byl moc milý. Slíbila jsem, že mu zavoláš nazpátek.“

„Je jedenáct v noci, Margaret. Zavolám mu zítra.“

„Ne, slíbila jsem, že zavoláš ještě dnes, bez ohledu na hodiny. Čeká na to. A trval na tom, ať určitě telefonujeme na účet volaného.“

„Kéž bych tomu bastardovi na ten dopis nikdy neodpověděl,“ vybuchl Harry, ale hned omluvně dodal: „Nebylo by trochu kafe? Ve škole jsem na něj nepočkal.“

Margaret dala vařit vodu, už když zaslechla, jak auto s kvílením zatáčí na příjezdovou cestu, a v hrnku už byla nachystaná rozpustná káva. Zalila ji a vybidla Harryho: „Musíš s ním promluvit, Harry. Potřebuje to vědět dnes.“

„Tak on to potřebuje vědět dnes! Dnes!“ papouškoval Harry dopáleně. A k tomu si spálil rty o hrnek. „Co po mně vlastně chceš, Margaret?“ vyjel. „Jak mám něco takového rozhodnout? Dneska jsem volal firemnímu psychologovi. Zvedla to sekretářka a já řekl, že jsem si spletl číslo. Nevěděl jsem, co mu říct.“

„Já na tebe přece netlačím, Harry. Ale on to potřebuje vědět.“

Harry odložil hrnek a zapálil si toho dne už pátou cigaretu. Jejich mrňavá jídelna – vlastně to ani jídelna nebyla, jen takový snídaňový kout, který si napůl přepažili z kuchyně, ale mezi sebou tomu říkali jídelna – byla plná známek Tommyho přítomnosti. V místech, kde Tommy sloupal kuchyňskou tapetu se vzorkem hrnků a lžiček, byla na stěně nová výmalba. Na sporáku byla kvůli Tommymu namontovaná pojistka. U jídelního stolu trčelo mezi ostatními židlemi beztvaré vodní křeslo, které Tommy metodicky provrtával držadlem své jídelní lžice. „Vím, co by mi poradila máma – abych zašel za knězem. Jenže my jsme ještě ani nebyli na mši, co jsme tu.“

Margaret si sedla a dopřála si cigaretu z jeho krabičky. Pořád to byla pěkná ženská. Co se Tommy narodil, nepřibrala ani gram, ale většinou na ní bylo znát, jak je unavená. „Dohodli jsme se, Harry,“ pronesla opatrně, ale neústupně. „Slíbils, že promluvíš s paní Adlerovou, a to jsi udělal. Domluvili jsme se, že pokud podle ní z Tommyho nevyroste normální kluk, ozveme se doktoru Nicholsonovi. Vím, že je to pro tebe těžké, a taky vím, že ti to zrovna neulehčuje. Ale já nevím, co udělat. Tohle rozhodnutí musím nechat na tobě.“

Harry své ženě věnoval pohled právě tak láskyplný jako